

OKM:n lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laista varhaiskasvatuksen palvelusetelistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Tampereen kaupungin lausunto

Diaarinumero: TRE:1461/02.04.03/2025

Tampere kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuksen palvelusetelistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Palvelusetelilain § 1

Lain tarkoitus on selkeä ja vastaa nykykäytäntöä.

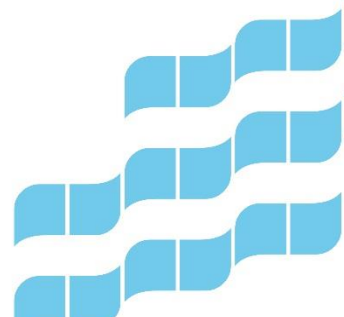
Palvelusetelilain § 2

Soveltamisalaa koskeva pykälä on erittäin selkeä, viitaten myös Varhaiskasvatuslakiin sekä Kuntalakiin varhaiskasvatuksen järjestämisvastuun osalta.

Palvelusetelilaki § 3

Määritelmien osalta pykälä 3 on selkeä ja vastaa nykykäytäntöä, pois lukien palvelusetelin omavastuuosuuden ohella perheeltä perittäviä muita maksuja koskeva osuus. Tämä kohta on epäselvä ja jättää liikaa tulkinnan varaa. Omavastuuosuuden tai muiden kuin varhaiskasvatuksesta perittävien maksujen määrää lakiehdotuksessa ei rajata.

Lakiehdotuksessa todetaan, että omavastuuosuuden ohella perheeltä ei saisi periä muita varhaiskasvatusmaksuja. Tältä osin valmisteilla olevan lain henki edistää kuntalaisten tasa-arvoa ja mahdollisuutta valita palveluverkosta itselleen sopivin palvelu.



Toteutuessaan lakiesitys vaikuttaisi välittömästi kunnan maksaman palvelusetelin korotuspaineeseen, kun palveluntuottajilla ei olisi mahdollisuutta periä lisämaksua.

Toinen merkittävä haaste on varhaiskasvatussuunnitelmaan sisältyvän varhaiskasvatuslain mukaisen palvelun ja palveluntuottajan tarjoaman lisämaksullisen palvelun erottaminen toisistaan. Miten lisämaksullinen palvelu määritellään ja millä kriteereillä palveluntuottaja voi palvelun käyttäjää siitä laskuttaa? Yhteismitallisen kriteeristön luominen tarjottavista lisäpalveluista on haastavaa. Esimerkkeinä tamperelaisissa palvelusetelipäiväkodeissa tarjottavista, niin kutsutuista lisäpalveluista musiikkipainotus, liikunta, englanninkielinen varhaiskasvatus sekä luomu- ja lähiruoka.

Palvelusetelilain § 4

Pykälä 4 on selkeä ja vastaa nykykäytäntöä.

Palvelusetelilain § 5

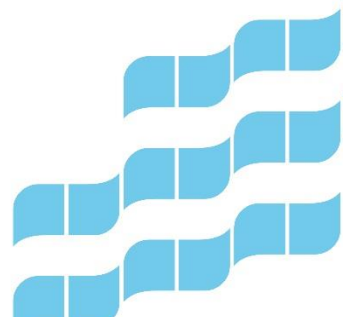
Pykälä 5 on selkeä ja vastaa nykykäytäntöä.

Palvelusetelilain § 6

Palvelusetelilain pykälä 6 on perusteluineen selkeä. Pykälässä tuodaan vahvasti esille palvelunkäyttäjän oikeudet ja kunnan velvollisuus tiedottaa asiakasta. Kaikille osapuolille on tärkeää, että pykälässä tuodaan esille palvelunkäyttäjän ja palveluntuottajan välinen sopimus ja sitä mahdollisesti koskevien erimielisyyksien käsittely.

Palvelusetelilain § 7

Palvelusetelilain pykälä 7 on perusteluineen lähtökohtaisesti selkeä. Jonkin verran haastetta tuottavat käsitteet, kun puhutaan palvelusetelin arvosta ja sen kohtuullisuudesta asiakkaalle. Kunnassamme palvelusetelin arvo palveluntuottajalle määritellään sääntökirjassa. Palvelusetelin arvopäätöksessä määritellään palvelunkäyttäjän omavastuuosuus tulojen mukaan.



Palveluntuottaja perii kunnassa määritellyn omavastuuosuuden palvelunkäyttäjältä asiakasmaksuna. Käsitteiden eroavaisuuksista huolimatta tulkitsemme pykälän tarkoittavan juuri nykyisen kaltaista tapaa huolehtia palvelunkäyttäjän maksaman osuuden kohtuullisuudesta. On hyvä, että pykälässä mainitaan palvelunkäyttäjän velvollisuus toimittaa kuntaan tarvittavat tulotiedot palvelusetelin omavastuuosuuden määrittämiseksi.

Palvelusetelilain § 8

Palvelusetelilain pykälä 8 on vaikeasti hahmotettava. Pykälässä puhutaan palvelusetelin arvosta ja sen kohtuullisuudesta asiakkaalle. Tällä hetkellä palvelusetelin arvo tarkoittaa meillä palvelun tuottajalle maksettua korvausta varhaiskasvatuspalvelun tuottamisesta. Palvelunkäyttäjän omavastuuosuuden määrittelyssä käytetään ohjaavana asiakirjana varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia. Tällöin palvelusetelin omavastuuosuus määräytyy samoilla periaatteilla kuin asiakasmaksu kunnan palvelussa. Omavastuuosuuden määrästä tehdään aina päätös.

Palveluntuottaja laskuttaa palvelunkäyttäjältä omavastuuosuuden asiakasmaksuna.

Mikäli palvelunkäyttäjän maksaman omavastuuosuuden määrittelyssä ajatellaan otettavan huomioon myös muita, kuin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaissa määriteltyjä kuluja, tulee nämä määritellä tarkasti.

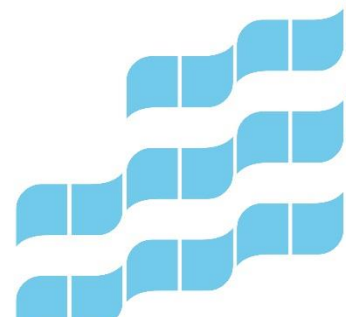
Palvelusetelilain § 9-12

Palvelusetelilain pykälät 9-12 ovat selkeitä.

Varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset perusteluineen ovat selkeät.

Täydennykset esityksen vaikutusten arviointiin.

Pääsääntöisesti ehdotus laiksi varhaiskasvatuksen palveluseteliksi säilyttää nykytilan. Lakiesitys täsmentää palveluntuottajan oikeutta periä palveluistaan lisämaksua. Nykykäytännössä useimmat palveluntuottajat perivät palvelunkäyttäjältä lisämaksua, mutta tarkemmin ei ole



määritelty, missä tilanteissa tämä on mahdollista. Mikäli oikeus lisämaksuun poistetaan kokonaan, seuraa tästä välitön paine korottaa palveluseteliä palveluntuottajan kustannusten kattamiseksi. Tällä voi olla merkittävät vaikutukset kunnan talouteen.

Pidämme kuitenkin hyvänä, että palveluseteli mahdollistaa perheiden valinnanmahdollisuuden myös yksityiseen varhaiskasvatukseen.

On tärkeää, että varhaiskasvatuksen palvelusetelille saadaan oma palvelusetelilainsäädäntö. Esityksen sisältö vastaa pääsääntöisesti nykykäytäntöä ja tuo muutamia tarkennuksia palvelusetelikäytäntöihin.

Palvelusetelin arvon määrittely siten, että se mahdollistaa palveluntuottajan toiminnan ilman palvelunkäyttäjältä perittävää lisämaksua on haastavaa.

Mikäli palveluntuottajalla on käytössä lisämaksu, jotka uuden lain voimaan tultua pitäisi poistaa, tulee palvelusetelin arvo kunnissa arvioitavaksi uudelleen. Tämä todennäköisesti aiheuttaa korotuspaineita palvelusetelin arvoon ja lisää kunnan kustannuksia. Perusteissa olisi hyvä määritellä tarkemmin millaisille perusteilla palveluntuottaja voi periä erillistä maksua , omavastuuosuuden lisäksi.

